

Igen tisztelt Rektor Úr! Tisztelt Egyetemi notabilitások, Tanártársaim, kedves vendégeink!  
Tisztelt ünneplő közönség!

Március 15-e előestéjén hajtjuk meg fejünket az 1848-as magyar forradalom és az azt követő szabadságharc hőseinek emléke előtt.

Engedjék meg nekem, hogy megemlékező ünnepi beszédemet szubjektív módon, gyermekkori emlékeimmel kezdjem. Március 15-e mindig is a legkedvesebb, leghihetőbb nemzeti ünnep volt számomra, és biztos vagyok benne, hogy Önök közül is sokan éreznek így. Nyilván nem független ez az érzés attól sem, hogy ilyenkor felpozícióba helyez minket a tavasz kezdete, az első virágok, a természet újjászületése. Mindezek mellett azonban március 15-e üzenete könnyen érthető mindenki számára, a magyar nemzet összefogását, az elnyomás elleni küzdelmét, az önálló magyar államiság megteremtésének igényét jelenti. A forradalom és szabadságharc hőseivel könnyű volt azonosulni, küzdelmüket és tragédiájukat magunkénak érezni. Aztán már kisgyermekként is nagyon szerettem a kokárdát is. A kokárda szép, fodrozódó piros-fehér-zöld szirma, bokrétája jó érzéssel tölti el az embert. A kokárdát először szüleinktől kapjuk, majd gyermekeink kabátjára tűzzük ki. Amikor viseljük a kokárdát, akkor ezt büszkeséggel tesszük. Büszkék vagyunk magyarságunkra, hazaszeretetünkre, összetartozást érzünk a velünk együtt ünneplőkkel.

1848 tavaszán forradalmi láz söpört végig Európán. Ezidőtájt egyre nyilvánvalóbbá vált a magyarság számára, hogy a közterhekből részt nem vállaló uralkodói elit továbbra is csak a Habsburg-ház által évszázadokon át ránk kényszerített politikát hajlandó folytatni. A magyar földön termelt élelmiszerek elvesztették értéküket. A magyarok által megtermelt javak birodalmi bevételekké lettek. Az egyre reménytelenebb helyzetet 1848. elején tovább súlyosbították azok a hírek, amik a Habsburg-házat is pénzelő bankház felügyelete alá tartozó magyarországi bankok körül keringtek. Vészes gyorsasággal esett az államkötvények árfolyama. A bankjegyek beváltása akadozott, a helyzet napról napra romlott.

A március 15-ei forradalomhoz szükség volt Széchenyi, Batthyány, Kossuth fejlődést, haladást, reformokat követelő reálpolitikájára, szükség volt alkotmányos lépésekre és szükség volt a márciusi ifjak olthatatlan szabadságvágyára, lelkesedésére. Ekkor Magyarország az európai gondolati fősodorba került, ami a felvilágosodástól kezdve, a Martinovics-féle jakobinusokon át, a reformkoron keresztül vezetett a márciusi ifjakhoz, a Forradalomhoz. A forradalmi eszméket olyan erő tüzelte, olyan erős nemzeti érzés, olyan hatalmas szabadság utáni vágy, amelynek lendülete megrendítette a több évszázada fennálló, a vezető európai hatalmak közé tartozó Habsburg Monarchiát is. A kezdetben elért alkotmányos sikerek jogosan táplálták a reményt, hogy Magyarország nagyobb véráldozat nélkül független lehet, de ez hamar illúzióvá vált. Az örömteli, vér nélküli napok hamar elmúltak. A Monarchia hadserege támadásba lendült, de a magyar nemzet felvette a harcot az elnyomó csapatokkal és küzdött a függetlenségért, küzdött a szabadságért. Hosszú hónapokig a hatalmas osztrák túlerő és a magyar vereségek sem törték meg a szabadságukért harcolók hitét. A Monarchiát aztán egy másik, egy még nagyobb birodalom segítette meg. Az osztrák és orosz hadseregrendkívüli túlerejével szemben hihetetlen elszántsággal harcoló magyar honvédsereg ereje egyre fogyott, lassacskán már csak az akarat, a hazaszeretet, a szabadságvágy maradt. Az 1848-as forradalom és szabadságharc emléke hősies, félelmetes erőből duzzadó, felemelő. És ugyanakkor, 170 év távlatából nézve szívszorító, szomorú, heroikus is.

A szabadságot az alkotni képes, a közös célokért tenni tudó és tenni akaró individuumok teremtték meg. A polgári forradalom lehetőségét az emberek összefogása vívta ki. Akaratukat összekovácsolta, erejüket megsokszorozta, hogy tudták: nagy dolgokra képesek, ha összefognak. Ők tetteikkel bizonyították, hogy bár „egynek minden nehéz; soknak semmi sem lehetetlen.”

A Semmelweis Egyetem március 15-ei ünnepségén mindenképpen büszkeséggel kell megemlékeznünk az Egyetem jogelődje, a Pesti Magyar Királyi Egyetem Orvosi Kara helytállásáról a forradalom eseményeiben. Balassa, Schöpf-Merei, Stáhly, Markusovszky, Lumniczer, Korányi mind bátor, hazafias kiállással vállaltak szerepet a szabadságharc során. Nagyon érdekes az is, hogy 1848 tavaszán döntött úgy a tanári testület, hogy a kar legfontosabb szerepének a medikusképzést kell tekinteni, ekkortól alakult ki az oktatás maihoz hasonló szerkezete.

Nem túl nagyívű, banális retorikai fogás, hogy a történelmi eseményekkel aktuális összefüggéseket találjunk. Mégis említést kell itt tennünk arról a figyelemre méltó párhuzamról, hogy hosszú évtizedek változatlansága után most jutott el az orvoskar oda, hogy a kurikulum a jelenkor gyakorlatát tükröző, átfogó reformját tervezzük. Szerencsére természetesen most nem élünk forradalmi időköt, de ennek az átalakulásnak is rendkívül gyorsan és hatékonyan kell megtörténnie, hogy Egyetemünket az oktatás, kutatás, gyógyítás nemzetközi élvonalába vezethessük. Hogy e törekvésünkben kellően kitartók legyünk, idézném Kossuth szavait, amikor „leborult e nemzet nagysága előtt”: „Csak azt mondom: annyi energiát a kivitelben, mint a mennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban”.

Így építhetünk olyan Egyetemet, amelyre valamennyien büszkék lehetünk.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Emlékezzünk tehát! Emlékezzünk a vértanúkra, a hősökre! Ünnepeljük őket, és ünnepeljük az Országot, a Nemzetet, amiért a vérüket adták! Batthyány Lajos, Kossuth Lajos, Széchenyi István, Petöfi Sándor, az aradi 13. Neveikből merítsünk erőt, kitartást mindennapi munkánkhoz országunk, Egyetemünk építéséhez! Ők erősíthetik meg hitünket, nemzeti önbecsülésünket, hazaszeretetünket! Vezessen bennünket 1848-49. szelleme és példája!

De a nemzeti ünnep előestéjén ma ünnepeljük is! Ünnepeljük sikereinket, eredményeinket! Köszöntsük azokat, akik közülünk a legkiemelkedőbb teljesítményt nyújtották az elmúlt évben, években! Legyünk hálásak azért a kegyelemért, hogy ilyen magasztos hivatást gyakorolhatunk: minden nap nyújthatunk valamit embertársainknak, akiknek gyógyulásából, fájdalmuk enyhüléséből újra és újra erőt meríthetünk mindennapi munkánk során!

Az 1848-as magyar forradalom és szabadságharc saját ténykedésünkre is érvényes lényegét Vörösmartyval fogalmazhatjuk meg a legszebben:

„Mi dolgunk a világon? küzdeni

Erőnk szerint a legnemesbekért.”

Köszönöm, hogy meghallgattak.